

IRIS DIJKSTRA IS LICHTONTWERPER BIJ **ATELIER LEK**, EEN ONAFHANKELIJK ONTWERPBUREAU DAT **GESPECIALISEERD IS IN LICHT**: LICHT IN DE OPENBARE RUIMTE, LICHT VOOR HET EXTERIEUR EN LICHT VOOR HET INTERIEUR VAN GEBOUWEN.

Wat is de waarde van licht?

In de economie noemen ze het 'externaliteiten': de verborgen kosten of baten van een product of dienst. Zo blijkt uit een Amerikaans onderzoek dat iedere dollar die door een bank wordt verdient, de verborgen kosten gelijk zijn aan 60 cent, terwijl ieder dollar die een onderzoeker verdient, gepaard gaat met verborgen baten van meer dan 5 dollar!

Wat is nu eigenlijk de waarde van licht en, in het verlengde daarvan, van een lichtontwerper?

De toepassing van licht verschilt per project: ondersteuning van de (sociale) veiligheid, verduurzaming en/of city-marketing maar ook ondersteuning van wayfinding, identiteit en licht als kunstuiting. Deze kwaliteiten zijn allen lastig te kwantificeren naar financiële baten.

Als lichtontwerper ben ik gefascineerd door licht en alle facetten die erbij horen: de conceptuele puzzels, de technische uitdagingen, het palet aan emoties die samen de ruimtelijke beleving bepalen.

De vraag bij aanvang van een project begint bij ons dan ook nooit bij de toepassing van licht maar bij het omschrijven van een avondbeleving! Hoe willen we een ruimte beleven gedurende de avond en nacht? Hoe krijg je het juiste licht, op de juiste plek, op het juiste moment? Als we deze vragen niet stellen verliezen we minimaal twee belangrijke kwaliteiten: contrast en donkerte!

De vraag naar licht wordt vaak omschreven in 'algemene' begrippen als veiligheid, duurzaam-

heid en identiteit. Om deze begrippen concreet te maken vertalen wij deze naar expliciete behoeften binnen de context. Het 'framework' dat hierdoor ontstaat, is voor ons de basis voor ontwerpkeuzes.

Het framework en de vertaling ervan naar de avondbeleving doen we samen met de gebruikers, zodat de sociale veiligheid gewaarborgd blijft. Een belangrijke bijkomstigheid van deze co-creatie is dat mensen betrokken raken bij het project en voor continuïteit kunnen zorgen.

Een voorbeeld:

Het Plechelmusplein in Oldenzaal is het podium van de Plechelmusbasiliek. Door B+B landschapsarchitecten is een inrichtingsplan gemaakt voor het plein waarin de basiliek een prominente rol heeft. Wij hebben de ambitie vertaald naar een avondbeeld met een bescheiden lichtniveau in de basis waardoor de accentverlichting, zoals het beeld van Plechelmus, de basiliek en de bomen goed tot hun recht komen. De gemeente waardeert de gekozen aanpak met licht zodanig dat ze als referentie dient voor de pleinen die nu opnieuw worden ingericht. In 2014 is het Plechelmusplein uitgeroepen tot het mooiste kerkplein van Nederland!

De ervaring van bewoners en bezoekers in dit deel van de stad is verbeterd, omdat ze met trots, bewondering en met een behaaglijk gevoel door hun stad kunnen lopen. Wij geloven we dat deze 'externaliteiten' van grote meerwaarde zijn voor de stad en we nodigen u uit om het te komen ervaren; misschien kunt u ze kwantificeren?

Een project begint bij ons bij het omschrijven van een avondbeleving

Reageren?
iris@atelierlek.nl